

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE MUNKAADÓK LAPJA

Ardeal és Banat kis- és középiparosainak hetilapja. — Az Ipartestületek Szövetsége, az aradi Iparos Övön, az Ipari Szindikátusok, a Romániai Építőmesterek Szövetsége hivatalos lapja. Egyesülve a timisoarai „Az Iparos”-sal és a „Fodrász Ujság”-gal.

„Tiszteld a tisztas ipart!”

Proprietar-arhitect-antreprenor

de G. NEGHOESCU

Arhitect diplomat de Guvernul Francez

Dacă în mai toate profesiile asistăm astăzi la specializări și la împărțiri de atribuțiuni cât mai variate cu care publicul s'a obișnuit și este primul a trage foloase în domeniul realizărilor arhitecturale, confuzia încă mai există în atribuțiunile diferiților specialiști ce sunt chemați să colaboreze la ridicarea unei clădiri.

Voi căuta pe scurt să clarific trei din atribuțiile cele mai importante, ce cari depinde reușita unei construcțiuni.

Proprietarul, arhitectul și antreprenorul.

Proprietarul se poate considera în general oricine dorește să construiască cu condițiunea să aibă calitate juridică să poată comanda și contracta lucrări.

Are o primă obligație pentru serviciile și lucrările ce le comandă: să le achite contra valoare în cadrul angajamentelor luate.

Proprietarului nu i se poate cere o pregătire specială, dar i se poate spune ce cale trebuie să urmeze pentru a realiza construcția sa în cele mai bune condițiuni și a nu fi expus la multe neplăceri.

Astfel: se va adresa numai specialiștilor cu experiență și cu o reputație bine stabilită; drep-turile și obligațiunile fiecărei din părți să fie bine clarificate și stabilite dela început; să nu se angajeze la lucrări care vor depăși posibilitățile sale financiare.

Reușita și ducerea la bun sfârșit a unei construcțiuni depinde în cea mai mare parte de cele câteva puncte expuse mai sus.

Arhitectul în decursul timpurilor n'a exercitat profesia sa la fel ca astăzi. Ca și alte profesii libere la care publicul vine să facă apel, ca medicina și avocatura, arhitectura a evoluat și ea.

Nu voi intra în toate fazele prin care a trecut Arhitectura, dar voi preciza care este rolul arhitectului astăzi și cum trebuie privită această profesie față cu cerințele moderne și legile în vigoare la noi în țară.

Arhitectul este un artist care exercită o profesie liberă, are un rol pur intelectual de creație și studiu cât și direcția lucrărilor în numele și pe contul proprietarului.

La noi în țară, având în vedere legea Corpului Arhitecților din 1932, nimeni nu are dreptul să se intituleze arhitect sau să profeze arhitectura dacă nu face parte din acest corp, care eliberează o legitimație pe baza căreia se poate profesa.

În această lege se stabilește că nimeni nu poate fi în același timp arhitectul și antreprenorul aceleiași lucrări.

Ținând seama de importanta calitate ce-o are arhitectul de a apăra interesele proprietarilor, trebuie în primul rând să se bucure de o mare autoritate morală, pentru a avea ascendențul necesar în îndeplinirea misiunii sale, cu atât mai mult cu cât cade în sarcina sa să arbitreze diferitele litigii ce se pot ivi în timpul lucrului între diferiții interesați.

Arhitectul nu trebuie să fie amestecat în afaceri ce furnuri ce intră în construcții, sau cointerestat în câștigurile antreprenorilor, căci în

(Continuare în pagina 6.)

Útmutató a forgalmi adó útvesztőjéhez

Mit tartalmaz a forgalmi és fényüzési adó végrehajtási utasítása az adónem fizetésének és az előírás szerinti könyvek vezetésének most foganatosított ellenőrzéséről. — A sütők, butoriparosok és szabók forgalmi adójára vonatkozólag kiadott új miniszteri rendelkezések.

Hogyan kell megfelebbezni a büntetési jegyzőkönyveket?

Irta: KELE SÁNDOR dr.

Mint az valamennyi érdekelt iparos előtt ismeretes, megkezdődött a forgalmi és fényüzési adó országos ellenőrzése. Túljesen érthető, hogy a kiküldött hatósági közegek megjelenése általános riadalmat keltett az érdekelt iparosok között. Érthető és indokolt ez a riadalom, mert a sürű egymásutánban kiadott különböző miniszteri rendeletek útvesztőjében a legtöbb érdekelt adóalány csak tapogatózik és így soha sincsen tisztában azzal, hogy rendben van-e a szénája, vagy remegnie kell a kihágási jegyzőkönyvtől, il-

letve az annak kiállítását követő tízezres és százezres büntetésektől.

Alábbiakban szemelvényeket közlünk a forgalmi adóra vonatkozó rendelkezésekből, hogy megkönnyítsük az érdekelt iparosoknak a forgalmi adó körüli bonyodalmas eljárás labirintusából a kiigazodást. Hangsúlyozzuk azonban, hogy aki alaposan tájékozódni akar a kérdésben, annak föltétlenül át kell tanulmányoznia magát a törvényt is, amelyet annak idején szintén részletesen közölt „Az Iparos”.

Kik jogosítottak a forgalmi adó fizetését ellenőrizni és hogyan történik az ellenőrzés?

Az 1934-ik évi április elsején megjelent forgalmi adóról szóló törvény 12-ik szakasza szerint a pénzügyminiszternek mindent el kell követnie, hogy a forgalmi adó fizetésére kötelezett iparosok, kereskedők és gyárosok a registru speciált pontosan vezessék és esedékes forgalmi adójukat pontosan fizessék.

Hogy kik esnek a forgalmi adó fizetése alá, a törvény rendelkezései pontosan meghatározzák és ezt az érdekelték különben is tudják. Ki kell azonban emelni, hogy

a törvény 9-ik pontja értelmében olyan kisipari műhely tulajdonosa, amely nem dolgozik 5 lóerőnél nagyobb gépi berendezéssel, a akinek nincs hétnél több alkalmazottja és aki tagja az illetékes ipartestületnek vagy szakmai szindikátusnak, nem esik a forgalmi adó fizetésének kötelezettsége alá.

Az 1935 júliusában kiadott minisztartanácai rendelet szerint

nem tekinthető kisipari üzemnek az olyan műhely, amelyben sorozatokban gyártanak árut és amely műhely termékeit eladási telep vagy utazó értékesíti.

Az erre vonatkozó rendelet szövegét annak idején részletesen közöltük.

A forgalmi adóra vonatkozó általános rendelkezések közül a kisiparra vonatkozólag a fentiek a legfontosabbak. Nem olyan egyszerű azonban a kérdés, mint az első tekintetre látszik. Az iparos ugyanis sokszor kereskedő is, illetve

az áru értékesítése kapcsán sűrűn előfordul, hogy az iparos és a kereskedő érdekei azonosak, miért is a forgalmi adó ellenőrzéséről szóló rendelkezések iparost és kereskedőt egyformán érintenek. Ezért goncoltuk, hogy szolgálatot tesszünk olvasóinknak, ha a forgalmi adó ellenőrzésénél követendő magatartás végett alábbiakban az ellenőrzés módját részletesen ismertetjük.

A forgalmi adó ellenőrzése a törvény rendelkezései szerint a pénzügyminisztériumnak e célból kiadott külön szabályzatán alapszik.

Ez a szabályzat, helyesebben ez a végrehajtási utasítás a Hivatalos Lap múlt évi 96-ik és 97-ik számaiban jelent meg.

Ugy a törvény, mint a végrehajtási utasítás értelmében a következők jogosítottak a forgalmi adó fizetésének ellenőrzésére:

1. A pénzügyminiszter felügyelői,
 2. A kerületi pénzügyi felügyelő
 3. A kivetési pénzügyigazgató.
 4. Vámügynökök, alinspektorok, főnöki rangban levő pénzügyi ellenőrök, az egyenesadó kivetésével megbízott ellenőrök.
 5. Mindazok, akik a pénzügyminisztérium által erre külön megbízást kapnak.
- A fent említett személyek az ellenőrzést a következő módon tartoznak elvégezni.
- Felülvizsgálják a feldolgozandó nyersanyagok jegyzékét, ellenőrzik a műhelyben vagy gyárban feldolgozott készgyártmányok mennyiségét, átnézik az eladott áruk jegyzékét és joguk van minden esetben meggyőződést szerezni arról,

hogy a forgalmi adó regiszterét a törvény által előírt módon vezeti-e az adóalanyt. Jogosítottak, hogy ebből a célból úgy a számlákat, mint a kereskedelmi könyveket, sőt a levelezést is átnézzék és ellenőrizzék; joguk van a regiszter speciálból, valamint az áruszámlákból táblázatos kivonatokat készíteni, mert csak ilyen módon állapítható meg, hogy a regiszter speciál az előírás szerint van-e vezetve.

A forgalmi adóalany köteles a fent említett könyveket és iratokat kívánatra felmutatni. Mindazok, akik a forgalmi adó fizetésére és a regisztru speciál vezetésére kötelezettek, abban az esetben, ha nem pontosan a törvény előírása szerint járnak el, tehát nem szabályszerűen vezetik az előírás szerinti naplót, vagy nem időrendi sorrendben, napról-napra az áru beszerzése, feldolgozása, illetve eladása alkalmával eszközölve a bejegyzéseket, büntetés alá esnek. A törvény rendelkezései szerint ilyen esetekben

a forgalmi adóügyben eljáró ellenőrző közeg kihágási jegyzőkönyv felvételére jogosult.

Hogya ezt a kihágási jegyzőkönyvet a pénzügyminisztérium jóváhagyja, ez azt jelenti, hogy

az érintett adóalany minimálisan ipari vagy kereskedelmi évi adójának 25 százalékával büntetettik.

Ajánlatosnak tartjuk a fentiek elkerülése érdekében, hogy valamennyi forgalmi adóra kötelezett iparos olvasónk sürgősen hozza rendbe a Regisztru Speciálját, kereskedelmi naplóját és kassza-könyvét, mert ezek a könyvek mint segéd-eszközök szerepelnek a forgalmi adó ellenőrzése alkalmával.

Ha az eljáró hatósági közeg úgy találja, hogy

Mit tartalmaz a sütőiparosok forgalmi adójára vonatkozó miniszteri rendelet?

A sütőiparosok forgalmi adójára vonatkozó pénzügyminiszteri körrendeletnek 157.256 a száma és 1935 augusztus 21-én jelent meg.

A rendelet a következőket tartalmazza:

A miniszter tekintetbe vette, hogy a kenyérsütők és sütőiparosok többsége egyszerű ember, miért is kedvezményes eljárást biztosított számukra a regisztru speciál vezetését illetően. Ugy intézkedett, hogy a regisztru speciál általuk igen egyszerűen vezethessék és így minden további nélkül ők maguk jegyezhetik be a könyvbe ügyleteiket — mint vételek, eladások, gyártások — az előírás szerinti időrendben, anélkül, hogy fizetett tisztviselőket legyenek kénytelenek alkalmazni.

A kenyérsütők és sütőiparosok a hozzájuk költözött pénzügyi szervek ellenőrzési szándékát

nem odázhadják el azzal, hogy arra hivatkoznak, hogy a regiszter a könyvelőnél van és hogy a törvény értelmében nyolc napon belül van módjuk az egyes tételeket elkönyvekre, mert számukra ez a kedvezmény nem érvényes.

Az egyes tételek nyolc napon belül való bevezetésére csak azoknak a vállalatoknak van jo-

a felsorolt üzleti könyvek nincsenek helyesen vezetve, vagy bélyegezve, úgy a bélyegtörvény rendelkezései szerint kereskedelmi és ipari könyvek szabálytalan vezetése, illetve hiánya miatt külön büntetés alá is esnek.

A fentiekkel kapcsolatosan közöljük, hogy a pénzügyminiszter külön intézkedéssel forgalmi adó fizetésére kötelezte a butoriparosok és szabóiparosok egy részét, valamint a sütőiparosokat is. A három szakmára vonatkozó külön rendelkezés részletes szövegét alább közöljük. E helyen csak azt említjük meg, hogy a kihágási jegyzőkönyvek ellen az illetékes törvényszék a jogorvoslati fórum és hogy a felelősség a bírósági jegyzőkönyv kézhez vételétől számított husz napon belül nyújtandó be és pontosan abban a formában készítenendő el, amint erre vonatkozólag a törvény rendelkezik. A törvény előírásai szerint ugyanis a felelősségben nemcsak indokokat kell felsorakoztatni, hanem csatolni kell a bizonyítékokat is és a felelősség személynének meg kell jelölnie a törvényszék területén a pontos kézbesítési lakhelyet (Domiciliu alea Arad, Strada...) — (kézbesítési lakhelyemül választom: Arad, uca... házszám-ot.)

Ha ez a formalitás nincs a jegyzőkönyv ellen benyújtott felelősségben, úgy azt a törvényszék formai okokból minden további nélkül visszautasítja.

A forgalmi adóval kapcsolatos részletes intézkedéseket, amelyeket a törvény és a végrehajtási utasítás tartalmaz, lapunkban már többször közöltük, sőt magyarázatokkal és döntvényekkel is illusztráltuk. Aki e tekintetben tájékozódni akar, olvassa el „Az Iparos” régebbi számain.

guk, amelyeknek rendes könyvvezetésük van és amelyeknél az üzletek ellenőrzése az általuk külön vezetett kereskedelmi könyvekből is elvégezhető.

Azoknak a forgalmi adóalanyoknak, akiknek a forgalmi adóra vonatkozólag más könyvük nincs, csak a regisztru speciál bejegyzéseiket naponta kell eszközölniük.

A miniszter nyomatékosan figyelmezteti a kenyérsütőket és sütőiparosokat, hogy a fényűzési és forgalmi adóról szóló törvény 12-ik szakasza alapján módjában van az állam terhére eszközölt visszaélések megátolása céljából mindennemű biztonsági intézkedést foganatosítani, miért is

figyelmezteti a kenyérsütőket és sütőiparosokat, hogy a külön miniszteri rendelet által engedélyezett minden egyes bejegyzést késedelem nélkül vezessenek be.

Azok az ellenőrző hatósági közeg kérésére a regisztru speciált nem mutatják azonnal fel, vagy az ellenőrző közeg úgy találja, hogy az abban eszközölt bejegyzések hiányosak, megfélelő kihágási jegyzőkönyv felvétele által sújtattak.

a különböző iparosoktól vásárolt butorokat kötelesek a minden egyes eladási helyen vezetett regisztru speciálokban számon tartani.

Fényűzési és forgalmi adó fizetésére természetesen csak a saját telepükön gyártott butorok után kötelesek.

Házon kívül dolgoztató szabómesterek forgalmi adókötelesek

Az aradi pénzügyigazgatóság közleményével kapcsolatban a napokban, mely szerint a szabók tekintet nélkül az alkalmazottak létszámára, forgalmi adó fizetésére kötelezettek egy, most megjelent miniszteri rendelkezés folytán. az ipartestület elnöksége tudatja a szabóiparosokkal, hogy a pénzügyigazgatósággal folytatott megbeszélés alkalmával megállapítást nyert, hogy a rendelkezés, illetve annak publikálása, ebben a formában téves.

A rendelkezés helyesen a következő: A forgalmi adó alkalmazása minden tekintetben a régi marad. Azonban annak következtében, hogy nagyon sokan figyelmen kívül hagyták a törvény ama szakaszát, hogy forgalmi adó fizetése alól csakis azon kisiparos mentesül, aki kizárólag saját műhelyében dolgoztat, a rendelet felhívja a pénzügyigazgatóság figyelmét erre a körülményre és utasítja, hogy mindazokat, akik házon kívül dolgoztatnak, vonja forgalmi adó alá és a mennyiben nem jelentkeznének önként, szigorúan megbüntetendők.

Az ipartestület figyelmezteti ennek következtében a szabókat, hogy amennyiben külső munkásnak (sterer vagy zitzesnek) munkát adnak, akkor forgalmi adó fizetésére kötelezettek és amennyiben ezt nem jelentik be, úgy kiteszik magukat a nagyon súlyos (50 ezertől 100 ezer lei-ig) bírságnak.

Felfolyamodással megtámadhatók a központi munkásbiztosító mellett működő felelősségi bizottság határozatai

A munkásbiztosítás egységesítéséről szóló törvény nem írja elő, hogy a központi munkásbiztosító mellett működő felelősségi bizottság határozatai felfolyamodással támadhatók meg. Egyes bíróságok eddig olyan határozatot hoztak, hogy a felelősségi bizottság határozatai ellen felfolyamodásnak nincsen helye.

A semmitőszék egyesített tanácsa azonban 32—1935. számú döntésében megállapította, hogy a felelősségi bizottság határozatai ellen felfolyamodás adható be.

Az egyesített tanács ítéletét azzal indokolta, hogy a felelősségi bizottság bírói hatáskörrel felruházott hatóságnak tekinthető és így az alkotmánytörvény 103. cikkének utolsó bekezdése értelmében határozatai felfolyamodással támadhatók meg.

SZOMORU TÖRTÉNET GOBÉORSZAGBÓL.

Kalári örökké szidta az urát, hogy: „Ne pipákolj annyit te!” Tedd el azt a szivart, te!” „Ha nem szivaroznál annyit, eddig a csürr felépítettük volna”. Addig örült az asszony, Gergőbát megunt a többet nem vett a szájába szivart.

Hogy, hogy nem s hezza miből, egy esztendő múlva csakugyan felépült az új csűr. Kalári se vót rest s az egész falut megtöltötte, hogy a dohán árából vették s hogy imé Gergőbát leszoktatta a szivarozásról, egy esztendő alatt csűr es leve. Mán Gergő es kezdte hinni a csudát, de ecer: jaj Kalári, Kalári, a villám a csűrbe belé s a tetőtől-talpig le...

Gergőbát úgy harmadnapra elérkezett a kóstóktól, egy szivarra valót kivakar, megcsinálja, nem szól. Kis idő múlva nagyot sercint a foga között s mondja:

„Látod-e Kalári, megmondtam én neked, hogy ami elégni való, úgy es elég. Eriggy hozd ki az ujjasomat, elmenyek Góstánhoz, veszek egy pakk dohánt

A butorkészítő iparosokra vonatkozó forgalmi adórendelet részletes szövege

A butorkészítő üzemek forgalmi adójáról szóló újabb pénzügyminiszteri intézkedésnek 190.798 a száma és 1935 szeptember 24-én jelent meg. A rendelet szövege a következő:

Mivel úgy értesülünk, hogy a butorgyárosok különböző eljárásokat alkalmaznak, hogy a fényűzési és forgalmi adó fizetése alól kibújjanak, a következőket hozzuk tudomásukra:

1. Azok a butorgyárok, amelyek gyalupadokat és iparos szerszámokat bérbe adnak, a munkaeszközöket bérbe vevő iparosok által készített butor után

a butorok reális kereskedelmi értékének alapul vétele mellett kötelesek a fényűzési és forgalmi adó fizetésére.

A gyáros tehát, aki gyalupadokat és szerszámokat ad bérbe,

köteles a bérösszegezen kívül, amit az illető

iparostól beszed, visszatartani az iparos által készített butorokra eső forgalmi adót, hogy azt a regisztru speciál alapján a kincstárnak befizesse.

2. Valamennyi butorüzlet, amelynek nem lévén gyárai, olyan gyártmányokat hoz forgalomba, amelyek a fa feldolgozására létesített iparos műhelyekben készültek, köteles regisztru speciál vezetésére. Ebbe nyilvántartás végett és az ellenőrzés céljából be kell vezetniük az iparosoktól vásárolt butor mennyiségét, a butorkészítő iparosok nevét, valamint a butorok eladását is. Ezt a nyilvántartást azért kötelesek a kereskedők vezetni, hogy megállapítható legyen, megfizették-e azok az iparosok forgalmi adójukat, akik nem részesülnek a törvény 9-ik szakasza által nyújtott kedvezményben.

3. Butorgyárok, amelyeknek eladási telepük, (üzletük) van, úgy az általuk gyártott, valamint

Az új kompenzációs eljárás lényegesen könnyebb lesz az eddiginél

A kereskedelmi miniszter újból megnyitotta a kereskedelmi minisztérium újból megnyitotta a kompenzációs áruforgalom lehetőségét, amikor összeállította azoknak a cikkeknek jegyzékét, amelyeket bárki felhasználhat kontingens nélküli árubehozatalra olyan módon, hogy az ezen cikkek kivitelével szerzett devizákat a Banca Nationalát megillető rész leadása után szabadon felhasználhatja külföldi áruk vásárlására. A jegybank a kereskedelmi miniszter rendeletének végrehajtása céljából kiadta fiókjainak az utasításokat, amelyekből kitűnik, hogy

a kormány kiszélesítette a kereskedelmi miniszter eredeti rendelkezését és kivételként ugyan, de megengedi a jegyzékben nem szereplő áruk kompenzációs forgalmát is,

ha azokhoz magasabb érdekek fűződnek.

A jegybank körlevele szerint az új kompenzációs eljárás lényegesen egyszerűbb lesz, mint az eddigi volt. Az előírt űrlapokon benyújtott kompenzációs kérelmet minden akadály nélkül bárkinek kiadják s az engedélybe bejegyzik, hogy a Banca Nationala az előírt deviza-követelésnek hány százalékára tart igényt.

Az exportőr a vám-deklarációban feltűnteti, hogy az áru kompenzációs alapon megy ki s ettől számított

öt hónap alatt jogosult a kivitt áru ellenértékét külföldi árukban behozni.

A Banca Nationala hányadát nem kell előre befizetni

elég, ha az exportőr valamelyik autorizált bank garanciáját mutatja be s a devizákat csak akkor cedálja, amikor maga is azok birtokába jut (maximálisan öt hónapon belül).

Ez a legjelentősebb könnyítés, amit az új eljárás nyújt, mert lehetővé teszi az exportőr a deviza-hányad előzetes leadása nélkül. Az export ellenértékét a Banca Nationalanál az exportőr javára írják s ez alapon adja ki aztán a külkereskedelmet szabályzó bizottság az import-engedélyt a fél által bementett adatok alapján.

Az eljárás tehát annyira le van egyszerűsítve, hogy

végre a vidéki vállalatoknak is módjuk lesz Bucurestibe való szaladgálás és hosszú instanciázások nélkül lebonyolítani külkereskedelmi üzleteiket.

Teendőjük csak az, hogy kitöltik a C. formulát s ezt a bank-garancia kíséretében benyújtják a jegybank bármelyik fiókjának s a kompenzációs engedélyt megkapják. A korábban kiadott engedélyek érvényét is fenntartották és kivételként megengedik, hogy a kompenzációs jegyzékbe fel nem vett árukkal is lehessen kompenzációs üzletet csinálni, ha erre a fél a kormány gazdasági bizottságától speciális engedélyt kap. Ennek elnyerése persze már nem annyira egyszerű, mert ilyen engedélyhez minisztertanácsi jegyzőkönyv szükséges.

HAT HANY ÉVES VAGY TE?

A bridgeszalomban a héten összeveszett két hölgy a játék hevében és az egyik azt mondta a másiknak:

— Vén sátrafa.

— Ugy?! — fortyant fel a másik — te mondd nekem, hogy vén sátrafa, hát hány éves vagy te tulajdonképpen?

— Negyven.

— Na és én negyvenegy. Az az egy év is valami?

— De mennyire valami. Ha kutyák volnánk, az anyám lehetnél.

Ujabb szigorú miniszteri rendelet tiltja, hogy iparosok szerszámaikat adóba lefoglalják és elárverezzék

A miniszter felhívja az érdekelteket, hogy panaszukkal egyenesen hozzá forduljanak.

Lakolni fognak a bűnös tisztviselők

Mint értesülünk, az adóvégrehajtásokkal kapcsolatos panaszárakat nyomán, melyek szerint az adóvégrehajtók az iparosok kenyérkereseti szerszámaikat is, törvényellenesen, könyörtelenül lefoglalták és elárverezték, most a pénzügyminiszter 60.533—935. szám alatt újabb rendelkezést adott ki.

Szigorúan megtiltja végrehajtó közvegeknek, hogy az iparos kenyérkereseti szerszámaikat lefoglalják

s ezzel nyomorba taszítsák a mostoha közgazdasági viszonyok miatt amúgy is szorult helyzetbe került állampolgárokat.

A miniszter felhívja az adófizetőket, hogy panaszukat hozzák tudomására. Igéri, hogy azokat a lehető legrövidebb idő alatt kivizsgálja és a bűnösöket szigorúan bünteti.

Az adóvégrehajtók által nem egy esetben törvénytelen uton is szorogatott adófizetők most remélik, hogy végre rendet teremtenek a botrányos végrehajtások terén.

Megnyílt az aradi bőriparosok szövetkezetének árucsernoka

Lelkes hangulatban tartott rendkívüli közgyűléssel ünnepelték meg a szövetkezeti bórós bolt megnyitását.

Arad követi Targumures és Brasov példáját

E héten nyílt meg az aradi bőriparosok szövetkezetének üzlete. Ebből az alkalomból a szövetkezet tagjai rendkívüli közgyűlést tartottak az aradi ipartestület helyiségében.

Az ülést Adoc Axentie elnök nyitotta meg. Kifejtette, hogy a szövetkezet az árubeszerezés olcsóbbá tételére alakult. Vázoita azokat a nehézségeket, amelyek létesítését gátolták, majd elmondotta, hogy végre sikerült az anyag szállítására egy nagyobb gyárral megállapodást kötni, úgy, hogy a szövetkezet működését most már semmi sem akadályozza. Végül rá mutatott arra, hogy az állam minden szövetkezetet pártfogol, a szállításokra 50 százalékos kedvezményt nyújt és áriejtéseknél előírja, hogy a szövetkezeteket előnyben részesítsék még abban az esetben is, ha 5 százalékkal magasabb árért vállalkoznak valamely cikk szállítására, mint a magáncégek.

Hammermann Ignác, a szövetkezet üzletvezetője szólt fel ezután. Vázolta a brasovi és targumuresi szövetkezetek működését, amelyet hosszabb ideig vezetett és beszéde végén levonta

azt a következtetést, hogy az aradi szövetkezet megélhetése, —amennyiben a tagok pártfogolják — biztosítva van.

Ortner Béla szövetkezeti tag felszólította a tagokat, hogy áldozatot nem kimélve, támogassák az új üzletet.

Rada Ioan indítványozta, hogy bojkottálják azokat a gyárakat, amelyek nem akartak a szövetkezetnek árut szállítani, a bojkottot azonban a gyűlés elnöke — egyelőre — nem mondotta ki.

Boer Alexiu, Válczy Ferenc, Ilica Gheorghe és Mészáros Sándor szólaltak még fel, valamennyien a szövetkezet pártolására buzdítva a tagokat.

A gyűlést Adoc Axentie elnök zárta be. Összegezte az elhangzottakat és azon reményét fejezte ki, hogy a szövetkezet minden bizonnyal megfelel majd azoknak a reményeknek, amelyek iránta táplálnak és a jövőben Arad bőriparosságának olyan előnyöket biztosít, amelyek az iparosság anyagi helyzetét jelentősen megkönnyítik.

MIT GONDOL TULAJDONKEPPEN?

Ejjel a köruton egy jólöltözött fiatalember kíséretet egy feltűnően csinos nőt.

Egyszer csak a nő visszafordul és villámzó szemekkel fordul a férfihez:

— Miért kíséret engem? Mit gondol, egy olyan nő vagyok én?

A férfi meglepődve dadog valamit, a nő pedig enyhébb hangon folytatja:

— Na és mennyit érne meg magának, ha én lényeg olyan nő volnék...?

★

Nem követ el a bélyegtörvény ellen kihágást a süttőiparos, aki nem vezet kereskedelmi könyveket.

Az ardeali kereskedelmi törvény ötödik paragrafusa szerint azok a viszonteladók, akiknek működési körük a kisipar fogalmát nem haladja túl, mentesek a kereskedelmi könyvek vezetéséről. Nem követett el tehát a bélyegtörvény ellen kihágást az a süttőiparos, aki nem tartott kereskedelmi könyveket.

Ezt a határozatot a timisoarei királyi tábla második szekciója hozta 1705—1935 számú ítéletében. Részletesen közli az ítéletet a Revista Administratia Financiara című folyóirat 58-ik és 59-ik száma.

„A miniszterelnököt nem a politika, hanem a hazafiasság vezette“ ...

A Viitorul írja:

A miniszterelnök nyilatkozata, amelyben új áldozatokat kér a hadsereg számára, amint várható volt, ellenzéki támadásokra adott alkalmat. A jövőbeli „új adók“ miatt újból megszólalt a demagógia. A miniszterelnököt — ki ezt a kijelentést jóval a parlament megnyitása előtt tette — nem politika, de hazafiasság vezette. A közvélemény látva az európai államok hadikészülődéseit és a barátságtalan nemzetközi helyzetet, sokra becsüli Tatarescu őszinteségét és hazafiasságát. Egyesek az „adóemelés“ ügyét azok előtt, a kik holnap katonák lehetnek és így azt mondják: jobb üres kézzel, mint felfegyverkezve menni az ellenség elé. Nem lehet semmi eredménye az ilyen mozgalomnak. Az új áldozatok után az adó különben sem lesz annál magasabb, amennyi a nemzeti-parasztpárti uralom alatt volt. Akkor nemcsak az állam, de a megye és a község is szedett mindenféle taksákat, hogy teljen a becstelen felcseperedettek költségeire. Most a hadsereg számára kéri azt, ami valóban erre a célra lesz fordítva. A háztulajdonos, kinek házáat ellenséges repülők fenyegethetik, a mezőgazda, kinek barázdáját veszély érheti, a gyáriparos, ki az állam kedvezményeit élvezzi, mind megértik a hadfelszerelés fontosságát. Nem állandó áldozatról van szó. A felszereléssel egyidejűleg ezek majd megszűnnek.

Jogesetek a kisipar köréből

Ha az alkalmazott felmondási idő után is állásában marad és újabb felmondást nem kap, régi felmondása semmisnek tekintendő.

A cernauti munkabíróság elvi döntvénye.

Az alábbi jogesetben szereplő alkalmazott állását munkaadója 1934. július 26-án három hónapra felmondotta, mert az alkalmazott több mint egy éve volt állásban és így azt ennyi felmondási idő illette meg.

A három hónapra szóló felmondás 1934. október 26-án járt le, de a munkaadónak az alkalmazott működésére ebben az időpontban még szüksége volt és így a felmondás lejártakor nem szöklította fel állásának elhagyására, hanem 1935. januárjáig megtűrte őt a munkahelyén. Ekkor azonban újabb felmondás nélkül egyszerűen közölte az alkalmazottal, hogy nem reflektál további működésére.

Az alkalmazott ekkor kijelentette, hogy munkahelyét azonnal kész elhagyni, de kéri a felmondási időre járó fizetését. Ezt a munkaadó megtagadta. Arra hivatkozott, hogy az eredeti felmondás lejártá után csak megtűrte az alkalmazottat régi állásában és jóval több mint három hónapi felmondási időt fizetett számára, mert megengedte, hogy az október hó folyamán lejárt júliusi felmondási terminus után egész januárig dolgozzék és keressen, holott arra nem lett volna köteles.

Az alkalmazott a munkabírósághoz fordult és felmondási idő be nem tartása miatt felmerült kárának megtérítését kérte. A munkaadó fentebb részletezett védekezését terjesztette a bíróságon elő.

A munkabíróság helyt adott az alkalmazott keresetének. Megállapította, hogy mivel a munkaadó a felmondási idő letelte után nem szöklította fel az alkalmazottat a munka abbahagyására, hanem tűrte, hogy az továbbra is működjen, tehát az alkalmazott munkájának eredményét igénybe vette és elfogadta, ezáltal a szolgálati viszonyt megújította és ezt az eljárását hallgatóságos magatartása által meg is erősítette.

A munkaadónak a felmondás lejártá után újból fel kellett volna mondania, hogyha mentesülni akart volna az újabb felmondási idő fizetésének kötelezettsége alól. Mivel ezt nem tette, a törvényes szabályok szerint az alkalmazott keresetnek helyt kellett adni.

Egy asztalosnak tudnia kell, hogy egy szoba butor csak egyféle stílusban készíthető.

Az alábbi jogesetben szereplő hivatalnok egyik aradi butorasztalosnál egy szoba butort rendelt. A megrendelés alkalmával az iparos kötelezte magát, hogy a megrendelt butort a megrendelő által kijelölt stílusban készíti el. Megállapodtak a vételárban is, majd az eredeti megállapodást odamódosították a felek, hogy a fa anyagának megválasztása a butorkészítő mester dolga, azzal a megszorítással, hogy értékben meg kell egyeznie a butorok anyagának a kijelölt fa értékével. Az iparos a megállapodás után a butort leszábta és a munkát megkezdte. Már három hét óta munkában volt a megrendelt butor, amikor a megrendelő hivatalnok közölte, hogy eredeti megrendelését módosítani óhajtja, mert az abban szereplő hálósobában kívül még két asztalkát és egy toalettsekreányt is rendel.

A kívánt időben az iparos úgy az eredetileg megrendelt hálósobát, mint a később rendelt butordarabokat is leszállította. A megrendelő hivatalnok azonban azzal a kifogással, hogy a leszállított butordarabok nem azonos stílusban, hanem két különböző stílusban készültek, annak átvételét megtagadta, mire az iparos pert indított ellene.

Az iparos arra hivatkozott, hogy nem egy, hanem két rendelés történt és a butordarabok stílusa reá volt bízva. Ő a második rendelésben szereplő butorokat a legmodernebb stílusban készítette el, tehát az mindenben megfelel a meg-

Véget vet a kormány a zugbörzék garázdálkodásának

Belátták végre az illetékesek is, hogy árt a lei árfolyamának, hogy csak törvényen kívül lehet valutát vásárolni.

Rövidesen eldöntik, hogy devizabank felállításával, vagy más módon oldják meg a kérdést

Bucureşti jelentés szerint a kereskedelmi és pénzügyminiszterek, valamint a jegybank igazgatósága között nagyjelentőségű tárgyalások vannak folyamatban egész deviza-kereskedelmi rendszerünk teljes átalakítására. Amióta a lei stabilizációs árfolyama elvált a valóságos árfolyamtól, a külföldi valuták ára szabad prédája lett az u. n. zugbörzéknek. Ezek létezéséről mindenki tud és mindenki tudomásul veszi működésüket, mert nélkülözhetetlenek, de viszont senki sem ellenőrzi működésüket, miért is árfolyamaikat szabadon, minden kontroll nélkül állapítják meg. Árfolyamaik nemcsak a lei reális értékcsökkenését tüntetik fel, hanem ennél többet is: azt a veszélyt, amely a foglalkozással jár. A devizával való kereskedés tudnillik csak türt, de nem megengedett foglalkozás. Aki mégis üzi, az kiteszi magát annak a veszélynek, hogy tettenérik és megbüntetik.

A külföldi valuták tehát annál drágábbak, minél nagyobb a veszély, amellyel a deviza-ügynök dolgozik.

Valószínű ennél fogva, hogyha a magándevizák adásvételét hivatalos szervek vennék a kezükbe, az árfolyamok csökkennének, a lei emelkednék s nem lenne olyan mélyponton, ahova a titkos devizaüzletek folytán eljutott.

Egyéb okok is amellett szólnak, hogy a kormány ne dugja a fejét homokba és vegyen tudomást arról, hogy kétféle lei-árfolyam van, a hivatalos és a magánárfolyam. Mint-hogy hivatalos árfolyamon még az arra jogosítottak is nehezen kapnak devizát, természetes, hogy mindenki a magánárfolyamok iránt érdeklődik, mert mindenki csak ezen az árfolyamon tud szerezni — ha szüksége van külföldi fizetési eszközre — devizát. Külkereskedelmi rendszerünk, amely a hivatalos deviza-árfolyamok fentartására van alapítva, ezt az árfolyamot nemcsak visszaállítani, de tartani sem képes. A behozatal után 44 százalékos deviza-felárat kell fizetni, a kivitel után ennél kevesebb jutalék jár aszerint, hogy ki milyen árut exportál. A kétféle prémium különbözete a Banca Natónala haszna volna — ha ilyen haszon mutatkoznék. A helyzet azonban az, hogy

a jutalék-alapnak 110 millió leinyi deficitje van,

mert az exportörök pontosan felveszik a kiviteli jutalékokat, a magas behozatali prémiumokat azonban senki sem fizeti szívesen. Rájöttek arra is, hogy mai rendszerünknek az az elve, hogy árúk szerint megállapított prémiumokat fizet, nem tartható fenn erős valutájú és gyenge valutával bíró országokkal

szemben egyformán. Épígy nem lehet 44 százalékos behozatali jutalékokat követelni az importortól, függetlenül attól, hogy erős valutával dolgozó országból importál-e, vagy gyenge valutával bíró országban vásárolt.

Mindezen bajok kiküszöbölésére négyféle tervezet fekszik a kormány és a Banca Natónala előtt. Az első és legegyszerűbb reform az lenne,

ha a jutalékokat nem fix százalékokban állapítanák meg, hanem árúk és országok szerint változó tételekben.

A pénzügyminiszter

devizabankot óhajt létesíteni,

amely átvinné hivatalos ellenőrzés mellett a zug-tőzsdék szerepét és a magánosok devizaigényléseit látná el a magán-árfolyamok alapulvétele mellett.

A másik terv, amelyet a Banca Natónala egyik igazgatója dolgozott ki, **deviza-hivatal**

létesítését tartalmazza. A negyedik végül azt tervezi, hogy

naponta hivatalosan publikálják a letnek külföldi tőzsdéken kialakult árfolyamát és hagyják el a stabilizációs alapot, amely, ugys csak fiktív árfolyam, még a prémiumok szempontjából is.

Bizonyítja ezt a márka és az olasz lira értékelése. A márka árfolyama a lei hivatalos — stabilizációs — kurzusa szerint 39.75 lei, valóságos árfolyama azonban a jegybanknál 35 lei, a zugban pedig 50 lei, az olasz lira hivatalos árfolyama 8.80 lei, a külföldi paritása 8 lei, a Banca Natónala árfolyama 8.15 lei.

A tervek közül legtöbb valószínűsége van a deviza-bank létesítésének. A mult hét végén a fővárosi vezető-intézetek, a Banca Romaneasca és a Banca de Credit Roman tervezet adtak át a kereskedelmi és pénzügyminiszternek a Banca Generala a Comertului Exterior felállítására. Az ajánlat szerint ez a pénzügyintézet bonyolítaná le a deviza-kereskedelmet s erre kizárólagos jogot nyerne. A koncesszió ellenében a bank biztosítaná az állam deviza-szükségletének ellátását s alapításában részt vennének a nagybankokon kívül a Banca Natónala és a két minisztérium is. A deviza-bankot csak törvény útján lehetne létesíteni, nemcsak mert annak alapításában a két minisztérium részt venne, hanem azért is, mert ezidőszent a deviza-kereskedelem monopoljoga a Banca Natónalának van biztosítva.

JÓSZIVU HÖLGY.

A társaságban is ismert idős hölgy előszerttel udvaroltat magának fiatal fiukkal. Elnevezték balilla-oktatónak.

rendelő eredeti intencióinak és ő nem vádolható azzal, hogy szabályszerűtlenül járt el.

A megrendelő a kereset elutasítását kérte. Hangsúlyozta, hogy jogosan állt el az ügylettől, illetve a butorok átvételétől. Igaz ugyan, hogy két ízben adta fel a rendelést, de azért ő ennek ellenére egy szobára való butort rendelt. A második rendelés az első csak kiegészítette. Természetes, hogy neki az volt a szándéka, hogy egységes stílus legyen a szobája és az iparos nem járt el helyesen, amikor az első rendelésben szereplő butordarabokat kiegészítő darabokat egészen más stílusban készítette el.

A bíróság a kötlevel, az azt kiegészítő második rendelés és a tanúk kihallgatása után arra az álláspontra jutott, hogy a megrendelő jogosan állt el a vételtől. Kétségtelen, hogy a megrendelőnek

egységes stílusú szoba készíttatése volt a szándéka és ha a megbízott iparos ettől eltért és a megrendelő figyelmeztetése ellenére sem volt hajlandó az eredeti stílustól elérő darabokat a szoba többi butordarabjának megfelelő stílusban elkészíteni, a megállapodás ellenére járt el. Az iparosnak tudnia kellett volna, hogy nem kereskedővel áll szemben, aki különböző vevőknek adja el a különböző időkben rendelt butorokat, hanem magánféllal, aki a két rendelés minden egyes darabját egy szobában akarja elhelyezni. Amikor tehát megrendelő a fődarabokra való hivatkozással a pótrendelést megtette, magától értetődő volt, hogy ugyanolyan stílusban kívánta az utóbb elkészítendő butorokat is megkapni, amilyenben az előbb elkészült darabok készültek.

Semmitőszéki döntés a szolgálati idő kiszámításáról.

A munkabérszerződésekről szóló törvény alkalmazásával kapcsolatban a Semmitőszék III. tagozata 318—1935. szám alatt a következő döntést hozta: A munkabérszerződésekről szóló törvény alkalmazásával kapcsolatban szolgálati idő alatt az ugyanazon munkaadó szolgálatában eltöltött idő értendő és az esetben, ha a munkabérszerződés másképp nem intézkedik, a szolgálati időbe nem számítható be a más munkaadónál eltöltött idő, még akkor sem, ha a tisztviselőt vagy munkást a vállalat jogutódja átveszi.

★

HABORUS VICC.

Két Kávéházi Konrád nézi Abesszinia térképét és az egyik így sóhajtott fel:

— Nagyon sokáig fog ez a háború tartani...

— Miből gondolod?

— Adua, Axum, Adigrat... még csak az e-nél tartanak.

★

Új miniszteri rendelet a kereskedőtanoncok tanoncszerződéseire és a kifutók életkorára vonatkozólag.

A munkaügyi minisztérium legutóbb távirati rendeletet bocsátott ki, amely a kereskedelmi alkalmazottak helyzetét szabályozza.

A rendelet szerint a kereskedő a tanoncok szülei, illetve gyámjával írásbeli szerződést tartozik kötni a tanonc belépése napján. A szerződést három példányban a munkakamarához vagy annak fiókjához kell betérjeszteni, mellékelve hozzá a tanonc születési bizonyítványát, állampolgársági és iskolai bizonyítványát. Mellékelni kell még a betegsegélyző orvos bizonyítványát is arról, hogy a tanonc nem beteg-e; végül be kell mutatni a betegsegélyzőnél lefizetett taxáról szóló elismervényt.

Figyelemztetik a munkaügyi felügyelőségek a kereskedőket ezzel kapcsolatban, hogy 14 éven aluli fiatakorúakat kifutónak vagy kiszolgálónak nem alkalmazhatnak.

A rendelet végrehajtására nyolc napi határidőt engedélyeztek, amely után megkezdik az ellenőrzést.

★

AMERIKAI VERSIKE

*A gazdagnak gyakran több háza van,
Remek autójában gögösen ül,
Drága szivart szív (ötven cent uram!)*

Es a sorsra fűtyül.

*Mulat és kenyér egész napon át,
Nem ismeri a Nyomor rémeit,
A sorsa könnyű, szívében semmi vád*

Es senkin sem segít.

*De — bár éltem robottal van tele,
S éjszakázom, ahogy más senkise —
Ast hiszitek, csereinek tán vele?*

Ujjé, de mennyire

★

„Az állami szállítók máig sem kapták meg követeléseiket“...

Az Adeverul írja:

A hitelélet feltámasztására vonatkozó mozgalom kapcsán rá kell mutatnunk arra, hogy az állami szállítók máig sem kapták meg követeléseiket a kincstártól. Tudjuk, hogy a pénzügyminiszter rendeletére a belső-közlöny „B” részletének papírjaival elégitik ki őket. Az állam szállítói nem tartják ezt méltányosnak. Nem látják indokolta, hogy néhány éves követelésük, melyért kamatokat is fizettek, papírban nyerjen kielégítést, ami 20—25 százalékos jelent a valóságban. Hangoztatják, hogy így teljesen tönkre megy az állam hitele és vele az országos ipar. Pedig az államnak van elsősorban szüksége bizalomra. Nem csoda, hogy az állami biztosiékeket kérnek az utóbbi időben tartott kincstári árlejtéseken arra nézve, hogy az áruszállítás után nyomban kifizetik a számláikat.

„Minden kedvezés megszűnt az ipari és kereskedelmi minisztériumban“...

Különös, hogy mégis négy hónapi várattatás után utasították vissza egy nyomdavállalat néhány száz lejes behozatali kérvényét.

Az Epoca írja:

Costinescu dr. az új kereskedelemügyi miniszter hirdetmény útján közölte, hogy minden kedvezés megszűnt a kereskedelmi és ipari minisztériumban. Ez annyit jelentett volna, hogy vége a kijárásnak egyszersmindenkorra. A kérvényezők kérelmeit nyomban elintézik azok, akik csak a törvényeket és rendeleteket, meg az igazság mérlegét tartják kezükben. Csodálatos dolog volna. Valóságos forradalmat jelent a miniszter szava, aminek könnyen lehetne érvényt szerezni minden hivatalban. Szerencsétlenségre azonban, úgy látszik, semmi sem változott. Az egyik bucurestii közgazdasági lap például a következőket

írja: „A Timpul nevű nyomdavállalat másfél kilogramm kaucsukgyűrű behozatala iránt kérvényt nyújtott be a kereskedelemügyi minisztériumban. Ezt onnan kell beszerezni, ahonnan a gépek érkeztek, értéke mindössze néhány száz lej. Sem a súly, sem az érték nem jelent veszélyt a Banca Nationala devizatartalékára. Mégis mi történt? Október 15-éig a kérvény elintézetlen maradt, akkor aztán közölték, hogy el van utasítva. Négy hónapra volt szükség, amíg ez megtörténhetett. Másként hangzana ez, ha közbenjáró lett volna. Nem lehet közbenjárás nélkül élni. Costinescu dr. olyan erővel küzd, melyek legyőzik őt is előbb-utóbb.

A satumarei szabósegédek vigan birják a sztrájkot, mert kontárkodnak

A mesterek bejelentették Chereches dr. polgármesternek, hogy lemondanak iparukról, hogyha a sztrájkoló segédek kontárkodását nem törli le a hatóság.

A satumarei szabómesterek küldöttséget mentesztettek dr. Chereches Stefan polgármesterhez a bejelentették, hogyha a város vezetősége záros határidőn belül a kontárokat le nem törli, beadják iparukat.

A szabómunkások négy hete, hogy sztrájkolnak béremelésért. A mesterek állítása szerint a szabósegédek, hogy magukat eltartsák, kontárkodnak, ami kétszeresen sérti a munkaadók ér-

deiket. Mert így a segédek megegyezni nem hajlandók és a munkát is elszedik előlük.

A polgármester megígérte, hogy a törvény rendelkezéseinek minden körülmények között érvényt szerez.

A sztrájkolókkol kollektív szerződés megkötését kéri, amit viszont a mesterek nem akarnak teljesíteni.

Timişoarán is mozgalom indult iparos aggmenház létesítése érdekében

A timişoarai iparosok között régi panasz, hogy számos előregedett mester inségbe került és nincs hova elhelyezni őket. Az ilyen elszegényedett iparosokat társaik ugyan igyekeznek segíteni, azonban tisztában vannak vele, hogy ezzel a kérdés nem nyert elintézt. Eppen ezért már régebben felmerült a terv, hogy öreg és vagyon-talan iparosok részére otthont létesítsenek.

Gajo András ipartestületi titkár újból elővette ezt a régi tervet és annak megvalósításán fáradozik. Erintkezésbe lépett azokkal a városokkal, amelyekben ilyen iparosmenházak már mű-

ködnék és azok szervezetére és működésére vonatkozólag felvilágosításokat kért. Tekintettel arra, hogy a timişoarai iparosság hamarosan kifizeti azokat a terheket, amelyek jelenleg az ipari székházban még fennállanak, a közeljövőben sor kerülhet már arra, hogy az iparosság az elaggott szegény iparosok otthona érdekében is hozhat áldozatokat Timişoarán.

Gajo titkár részletes javaslatot dolgozott ki erre vonatkozólag és azt rövidesen az ipartestület elé terjeszti.

NYELVZSENI.

Két pesti lány beszélget

— A napokban — mondja az egyik — megismerkedtem egy japán atlétaival.

— És tudtál vele beszélni? — csodálkozik a másik.

— Ugyan, egyszerű az egész. Ő azt mondta, hogy cse-cse, én meg azt válaszoltam, hogy bá-resz.

Timişoarára helyezték a vendégipari szövetség központját.

Sibluiban az ardeali és banati vendéglősök és kávéosk szövetsége a napokban kongresszusra ült össze, amelyen elhatározták, hogy a szövetség központját Clujról Timişoára helyezik át.

A szövetség új elnökevé Scheer Józsefet, a timişoarai vendéglősök és kávéosk ipartársulatának elnökét választották meg.

Kimondották, hogy a közel négyezer tagot számláló szövetség a jövőben a Sfatul Negustoresc egyesülettel közös működést fejt ki.

DIE AUFFORDERUNG.

— Ich werde fast jeden Tag aufgefordert, zu heiraten, — erzählte Mary.

— Wer fordert dich denn auf?

— Pa und Mama!

Parlament elé kerül a timişoarai ipartestület memoranduma, amelyet a tanonccilletékek leszállítása érdekében szövegeztek.

A timişoarai ipartestület — mint mi is megírtuk, — nemrég memorandumot intézett a munkaügyi miniszterhez, akitől azt kérte, hogy az iparos tanoncok felszabadításakor, valamint az iparendelvények kiadásakor a betegsegélyző pénztár javára fizetendő illetékeket töröljék el, vagy pedig azokat 75 százalékkal csökkentsék. A memorandumot eljuttatták a kisiparosok országos szövetségéhez, amely felkérte Manollescu szenátor, volt minisztert, hogy a memorandumot tegye szóvá a parlamentben is.

A kisiparosok országos szövetsége reméli, hogy az iparosságnak az említett illetékek eltörlésére vonatkozó kívánsága az új ipartörvény keretében elintéztést nyer.

INKASSZÓ VICC.

Kohn beállt Grünhöz és inkasszálni akar, de sikertelenül, mire dühösen kifakad.

— Ugy látszik, hogy én a vicclap szerepét töltöm be magánd.

— Hogy-hogy? — kérdezi Grün.

— Nu, — feleli Kohn — minden héten megjelenek, maga pedig röhg rajtam.

(Continuare din pagina 1.)

caz contrariu proprietarul nu va putea găsi în arhitect un adevărat apărător al intereselor sale.

Arhitectul pune la dispoziția proprietarului, toate cunoștințele sale și tot interesul pentru a-l duce la bun sfârșit construcția începută.

Profesia de arhitect spre deosebire de aceea de antreprenor nu este o profesie comercială, ci una liberă la fel ca profesia de medic și avocat. Arhitectul este retribuit numai de proprietar prin onorarii conform unui tarif al Corpului Arhitecților.

Antreprenorul trebuie considerat ca un industriaș care furnizează materiale și mână de lucru, lucrează în propriul său interes, actele sale fiind acte de comerț.

Nu s'a legiferat până în prezent această profesie, deși cunoștințele ce se cer unui bun antreprenor sunt foarte întinse, atrăgând răspunderi importante ce nu trebuie lăstate la voia întâmplării.

Câteva restricțiuni găsim în regulamentele de construcțiuni ale unor orașe unde s'au întocmit tablouri de antreprenorii cari au dreptul de a profesa, dar, chiar în capitala țării, condițiunea pentru a fi trecut pe aceste tablouri sunt foarte ușoare, astfel că pentru alegerea unui antreprenor se recomandă o deosebită atenție pentru a nu se expune proprietarul la cele mai neplăcute surprize.

Nu mai la instituțiile publice se cere ca antreprenorul să aibe titluri academice (arhitect sau inginer) sau să dovedească că a executat deja lucrări pentru cari este chemat să liciteze. Bine ar fi ca și particularii să adopte acest sistem.

Dacă valoarea artistică și o bună împărțea a unei clădiri în cea mai mare parte depinde de calitățile arhitectului, o bună execuție se poate obține la timp numai cu antreprenori calificați și cu reputații bine stabilite.

Un bun antreprenor trebuie să fie bine util, să aibe personal de șantier bine instruit și de încredere, iar pe piață să se bucure de credit, altfel nu va putea face față angajamentelor sale.

Este cazul să spunem că din lipsa unei legiferări sau a unui control sever din partea autorităților, zilnic atârta nechemăți fără nici o calitate induc în eroare pe proprietari cauzându-le daune greu de reparat.

Antreprenorul este în drept să pretindă achitarea sumelor ce i se datorează de proprietar în cadrul strict al angajamentului și după ce proprietarul a luat și asentimentul arhitectului său.

În rezumat se poate spune că pe un șantier trebuie să existe două părți distincte: de o parte se află proprietarul care finanțează, comandă lucrările ce trebuie executate, împreună cu arhitectul său care întocmește planurile, și sfătuiește pe proprietar în numele căruia conduce dispunând executarea lucrărilor după toate regulile artei, și de cealaltă parte antreprenorii cari execută lucrările.

Din colaborarea cu bună credință și pe baze cât mai clare a acestor 3 factori: proprietar, arhitect și antreprenori, depinde totdeauna buna reușită a oricărei lucrări de arhitectură. Orice alte căi sau sisteme nu aduc decât perturbări neînțelegeri și risipă de bani.

CSAK STILUSOSAN.

Iceg találkozik az uccán Biceggel, aki egy kis kutyát visz a kezében.

— Minek neked kutya? — kérdi tőle.

— Házörző lesz a vidéki házamban, — feleli Biceg.

— Ne hagyd magad kiröhögni, — nevet Iceg, — házörző egy ilyen kicsi kutya?

— Igen, — feleli Biceg, — a ház se egy felhőkarcoló.

SCHOTTISCH.

Ein schottisches Ehepaar fuhr auf Hochzeitsreise. Er kauft eine ganz kleine Schachtel Bonbons und gibt der jungen Frau ein Stück. Als sie nach einer Weile um noch eines bittet, meint er:

— Was denkst du? Die müssen wir für die Kinder aufheben.

Ardealra szabadította egy különös miniszteri rendelet a regáti borpárlatot

Törvény tiltja a borpárlat forgalomba hozatalát, de egy regáti szőlőbirtokos miniszteri engedély alapján mégis vigan szállít.

A szeszmonopol életbe léptetéséről szóló törvény annakidején megtiltotta a borpárlat kereskedelmi célokra való forgalomba hozatalát. Ennek magyarázata egyszerű volt. A borpárlatra kivetett adó alacsonyabb volt, mint a szeszé, amely, a törvény értelmében, monopol tárgyat képezi. A szeszmonopolnak tehát érdeke volt, hogy lehetőleg minél több szesz kerüljön forgalomba és ezért megtiltotta a borpárlat eladását. Ezzel szemben engedélyezte, hogy a borpárlatból konyakot készítsenek. Ennek tudvalevőleg az a módja, hogy a borpárlatot hat hónapon át különleges módon kezelik.

A konyak azonban sokkal kevésbé fogy, mint a borpárlat és ezért az a helyzet állott elő, hogy — míg régebben az aradmegyei borpárló üzemek havonta átlagban huszonöt vagon bort dolgoztak fel, — az általuk felhasználott bor a minimumra, alig néhány vagonra csökkent. Később azonban az üzemek belátták, hogy egyedül a konyak gyártása nem fizetődik ki és ezért leállították üzemüket.

Néhány hónap múlva azonban feltűnést keltező jelenségre figyeltek fel. Az ardeali piacot elárasztották a borpárlatajándékok és csakhamar nagyobb borpárlatszállítmányok érkeztek Aradra is, mégpedig — a Regátból.

Az okirályságban ugyanis a szőlőbirtokosok egy része panasszal ment a minisztériumba, hogy borukat nem tudják értékesíteni, tönkremennek, segítsen tehát a minisztérium rajtuk.

Es a minisztérium segített. Irásos engedélyt adott arra, hogy a szóban levő birtokos — „kivételesen” — borpárlatot készíthet borából. A borpárlat el is készül, el is árasztja az egész országot és tönkre teszi az ardeali gyárakat és a szőlőtermő vidékeket.

Ugy látszik, amit a törvény elrendel, azt jogában áll a minisztériumnak kivételezni.

Es itt, ennél a kivételezésnél van a magyarázata annak, hogy az Arad környéki összes konyakgyárak leálltak. Es leáll az ország valamennyi borpárlat-gyára is. Kénytelen lesz leállani.

A semmitőszék elvi döntése szerint a vagyonadó nem alkotmányellenes

Az illetékegyenértéket olyan épületek után is fizetni kell, amelyek nem hajtanak jövedelmet.

Igen érdekes elvi jelentőségű döntést hozott a semmitőszék egyesített tanácsa illetékegyenérték ügyben. A döntés száma 37 és a határozat 1985 május 23-án kelt.

Egy bucureștii vállalat semmisségi panasszal támadta meg a bélyegtvörvény azon rendelkezését, hogy

illetékegyenértéket kell olyan épületek után fizetni, amelyek jövedelmet kimutathatóan nem hajtanak.

A semmisségi panasz szerint ez a törvényes rendelkezés az alkotmánytörvény 17. és 112. cikkeibe ütközik, mert ilyen esetben az adózó a vagyonból kénytelen fizetni az adót, holott a vagyon ér-

téke ezzel csökken és így ez végeredményben vagyonekborzást jelent.

A semmitőszék egyesített tanácsa fent megjelölt határozatában a következő igen különös indoklással utasította el a semmisségi panaszt:

— Adóügyekben az adózóknak nincsenek jogaik, csak kötelezettségeik vannak. A törvényhozónak jogában áll az egyenes adókat úgy szabályozni, ahogy azt az állam érdekei megkívánják. Az adózó nemcsak az adózó jövedelmét, hanem tőkéjét is érintheti. Az a törvényes intézkedés tehát, amely a magántulajdont képező ingatlan vagy ingatlan vagyonra egyenértékadót vet ki, nem ellenkezik az alkotmány alapelveivel.

Három és félmilliárd lejt költött az ország múlt évben közmunkákra

1117 iskolát, 43 kórházat, 1828 kilométer új utat és 3675 hidat építettek a községi és megyei jövedelmekből.

A Viitorul közli, hogy a belügyminiszter utasította a megyefőnökségeket, valamint a városi és községi előljáróságokat, hogy november 5-ig készítsenek kimutatást az utóbbi két évben (1933 november 15-től 1935 november 1-ig) végzett közmunkákról és azt juttassák el a belügyminisztériumba.

Ezeknek a kimutatásoknak az adatait a belügyminiszter a feliratti vita során nyilvánosságra fogja hozni az ellenzéki felszólalásokra adott válaszbeszédében.

A kormánypárti hivatalos e hírrel kapcsolatban megjegyzi, hogy az elmúlt év folyamán a közmunkák értéke 3 és fél milliárd lejt tett ki.

Építettek 536, javítottak 1155 templomot. 1117 új iskolaépületet emeltek, kijavítottak 3255 iskolát. Építettek 43, javítottak 67 kórházat. 1828 kilométer hosszú utat építettek, míg a rendbehozott utak hosszúsága 14 ezer 454 kilométert tesz ki. Az új hidak száma 3675.

A lap hozzá teszi, hogy ezeket a költségeket a községi, városi és megyei jövedelmekből fedezték.

FLEISSIG.

— Na, Hansi, bist du in der Schule fleissig?

— O ja, ich war der erste in meiner Klasse, der die Grippe gehabt hat.

ORSZAGUTI KALAND.

Félix bejön a kávéházba és lelkendezve mondja:

— Hallgassatok csak ide. Az országuton egy nagyon csinos nő bandukol, egyszerre csak egy autó suhan el mellette. Az urvezető megállítja az autót és így szól:

— Szívesen felveszem nagysádot a kocsihoz.

— Azt mindjárt gondoltam, — mondja a hölgy.

Beül a kocsiba és vigan száguldanak tovább. A harmadik falu közepén megáll az autó és az urvezető így szól:

— Nagysád, egy kis baj van, kifogyott a benzin.

— Azt mindjárt gondoltam, — mondja a hölgy.

Miután már esteledni kezd, bemennek a vendégfogadóba, az urvezető tárgyal a kocsmáros-sal, aztán odamegy a hölgyhöz és így szól:

— Nagysád, egy kicsit kellemetlen a dolog, a kocsmárosnak csak egyetlenegy felesleges szobája van.

— Azt mindjárt gondoltam, — mondja a hölgy.

Az urvezető megint tárgyal a kocsmáros-sal, aztán visszajön a nőhöz és így szól:

— Nagysád, fatális dolog, abban a szobában csak egy ágy van.

— Azt mindjárt gondoltam, — mondja a hölgy.

Erre elfoglalják az egyetlen szobát. A kávéházi asztalnál ülők kórusban kiáltják:

— Na és?

Félix szétárja a karjait és mosolyogva kérdi:

— Akarjátok, hogy tovább mondjam?

— Igen, igen.

— Azt mindjárt gondoltam.

TOVÁBB NEM LÁTTA.

Ficera rettenetesen féltékeny a feleségére, de a leg gondosabb figyelem mellett sem tud rájönni semmire. Egy napon el kell utaznia és megbizsa az ő Kuosera barátját, hogy távolléte alatt figyelje, mit csinál az asszony és írja meg neki.

Harmadnap kap Kucserától egy levelet, amelyben az megírja, hogy utánament az asszonynak, aki a főtéri korzón egy fiatalemberrel találkozott. Aztán ketten elmentek egy hotelbe, ő utánuk ment és a kulcslyukon benézett a szobába, ahova bementek. A kulcslyukon csak annyit látott, hogy a fiatalember levette a kabátját, többet nem láthatott, mert lehúzták a relettát, sötétséget csináltak.

Ficera elolvassa a levelet egyszer, elolvassa kétszer, aztán kiejti a kezéből és így fakad ki:

— Tovább nem látta. Rémes és a bizonytalanság.

Kötelező iskolai

diákegyenruhák, önkéntesek katonai felszerelése

a koncentrációs bevonulásokra újonnan előírt egyenruhák olcsón, gyorsan és jutányosan

MARIŢA

egyenruha és polgári szabóságban ARAD, Str. Brancovici 5.

BEKEVILAGBAN TÖRTÉNT.

Az ezredes megjelenik reggel a századnál, maga köré gyűjti az embereket és így szól:

— Ha valakinek panasa van, most elmondhatja.

— Nekem van, — szól egy baka — tessék ezt megkóstolni.

Az ezredes lenyel egy kandlyit az élbe nyújtott csajkából, aztán azt mondja:

— Ez a legjobb leves, amit valaha életemben ettem.

— Na lássa, ezredes ur — mondja a baka — és a mi szakácsunk azt mondja, hogy ez kávé.



Hajmosó és hajszárító
készülékek és más
fodrászati cikkek
olcsón, szakszerűen

Köszeghy Sándor Fia
Arad,
Bul. Reg. Ferdinand 63-65.
volt Dengi-ház.

POFON.

Jampec ur panaszodik a barátjának.
— Barátom, ezek a mai nők milyen furcsák.
— Hogy érted ezt?
— Tegnap pofon ütött egy nő, mert felajánlottam neki az esernyőmet.
— Nyílt uccán pofon ütött?
— Ördögöt az uccán! A lépcsőházban.

„Nem kerülhetett sor a személyi kiadások leszállítására“...

[Az Argus írja:

Az állami költségvetés kiadási tételeinek három fejezete van: Személyi kiadások, anyagi kiadások és kincstári tartozások. A három fejezet közül most a személyi kiadások fejezete kerül sorra. Az anyagi kiadásokat folyton csökkentették az idők folyamán. A hivatalok fentartását veszélyeztette már a sok redukció. A kincstári tartozások fizetésénél szintén hatalmas megtakarításokat kellett foganatosítani a az állam hitelezőivel ma is folynak a céliből a tárgyalások. Mindez azért történt, hogy ne érintsék a személyzeti kiadásokat. A stabilizáció ideje óta minden kormány félt az ellenzék támadásaitól és igyekezett máig uton keresni megfelelő megtakarításokat.

sokat. A mi demokráciánk nem tudott rendet teremteni pénzügyi téren, mert mindig tekintettel volt a pártokra, melyeknek alárendelte az állami érdekeket. A kormányok nem tehettek semmit a demagógia miatt, mert a hatalomra törekvés érdekében eszközök felhasználásával volt egybekötve. Nem állították fel nálunk azt a sorompót, melyen túl megszűnik minden politikai harc. Így történt, hogy nem kerülhetett sor a személyi kiadások leszállítására. Az új kinevezések, állás és fizetéshalmazok tilla ma csak papíron maradt. Teljes zűrzavar keletkezett ebből. Egyes helyeken nincs, másik helyen meg tulsok a tisztviselő. Ha már nincs meg a rendteremtéshez szükséges bátorság, a kormány legalább a helyzet súlyosságát ne fokozza.

Elterjedt hírek szerint egy új nagybank monopóliuma lesz külkereskedelmi forgalmunk lebonyolítása

A tervekről, melyek devizaforgalmi és áruforgalmi rendszerünk reformjáról a kormány és a jegybank között megbeszélés tárgyát képezik, kereskedelmi körökben kalandos és valószínűtlen hírek terjedtek el, amelyek meglehetősen nyugtalanságot keltenek. Legerősebben tartja magát az a hír, hogy

a kormány egy létesítendő új nagy pénzügyintézetre akarja bízni egész külkereskedelmi forgalmunk lebonyolítását.

Kétségtelen, hogy a deviza-ellenőrzés hatályosabbá tétele szempontjából nagy könnyebbé tehetné a külkereskedelmi üzemeknek egy kézben való összpontosítását, a hatósági ellenőrzés kényelme azonban nem indokolhatja meg ilyen nagy terjedelmű és nagymértékű monopólium kiadását egyetlen egy vállalatnak, még ha annak létesítésében az állam is részes lenne. Az állam sokkal kisebb terjedelmű vállalkozásaival sem tud megbirkózni, legtöbb kommercializált állami vállalkozás rosszul működik, vagy ráfizetéssel, vagy — jobb esetben — haszon nélkül zárja üzletéit, teljesen elképzelhetetlen lenne, hogy az egész ország külkereskedelmének lebonyolítását elvégezhetné egyetlen egy pénzügyintézet.

Külkereskedelmi rendszerünk azonban annyiféle változáson ment már át, annyi kísérletezés történt az áruforgalom terén, hogy a legképtelenebb hír is hiteltre talál, mert mindenki érzi, hogy az eddigi rendszerek nem váltak be és hogy a zavarból és bizonytalanságból, amelyeket ezek okoztak, egyszer ki kell jönni. Lehetséges az is, hogy az export és az import kizárólagos kezelésére alapítandó bank híre abból a tervből született, amely

az export-import devizák kezelését akarja egy devizabankra bízni

A külföldi áruforgalomból származó devizák kezelését lehet egy intézet kezében összpontosítani — lényegileg így volt ez eddig is, avval a különbséggel, hogy a munkát a Banca Nationala és nem magánbank végezte — de magát az áruforgalmat nem lehet egyetlen bank monopóliumává tenni.

Még az export-devizák adminisztrálásának centralizálása mellett is előfordulhatnak zavarok, mint ahogy történt ez a márka értékelésével. A Banca Nationala, amint ismeretes, néhány hete a Németországból importáló cégeknek a márkát 48 leies árfolyamon adja. Gazdasági körökben meglepetést keltett, hogy midőn a román-német fizetési egyezmény 44 százalékos importprémium alkalmazását teszi lehetővé, a jegybank mégis csak 20 százalékos prémiumot számít. Értesüléseink szerint, a Reichsbank és a Banca

Nationala között létrejött előzetes megegyezés alapján számít a jegybank csak 20 százalékos prémiumot.

Pénzügyi körök szerint, a 20 százalékos felár súlyos zavarokra adhat okot a külföldi fizetési forgalomban. A román-angol, a román-svájc és román-olasz új fizetési egyezmények szerint ugyanis Románia köteles megadni a három államnak mindazokat a kedvezményeket, amelyekhez más ország jut. Így tehát könnyen az a helyzet állhat elő, hogy úgy Anglia és Svájc, mint Olaszország 20%-os prémium alkalmazását fogja követelni, ami felborítja nemcsak a megkötött egyezményeket, hanem a jelenleg érvényben lévő külkereskedelmi rendszert is.

A külkereskedelmi forgalom monopóliuma még több zavart okozhatna, amellet, hogy a kereskedők százainak és ezreinek szájából venné ki a kenyeret. Egymagában a konkurrencia kirekesztése a kivitel és a behozatal munkájából kiszámíthatatlan következményekkel járna, de teljesen elképzelhetetlen lenne, hogy az ország valamennyi gyára és kereskedelmi vállalata ki legyen szolgáltatva egy intézetnek, amely diktatori jogokat gyakorolna az áruforgalom irányításában.

MIBŐL ÉLSZ?

Két barát nő beszélget.
— Szívecském — kérdezi az egyik — tulajdonképpen miből élsz te?
— Nevetésből — feleli a másik.
— Ezt nem értem. Nem magyarságnád meg?
— Nézd, a dolog úgy van, hogy reklámozok egy fogorvosnak. Állandóan nevetek és ha valaki megdicséri a fogaimat, demondom, hogy doktor ez és ez csinálta, nagyon ügyesen dolgozik, szóval rábeszélem az embereket és ezért ettől a fogorvostól rendes fizet kapok.
— Nahát — mondja a másik nő nevetve — es remek, tudniillik én is ebből élek.
— Szintén fogorvos?
— Nem. Vakbéloperátor.

A ZSENTRI.

Egyik pesti nagybanknak van egy főtitkarselője, aki a nagymama gondos eltitkolásával adja a zsentrit. A minap bejön a hivatali szobájába egy ur és bemutatkozik.
— Kovács vagyok.
A főtitkarselő ránéz és megkérdi:
— Ypszilonnal?
— Igen.
— Akkor szervusz!

Mit ir elő az adótörvény és a joggyakorlat az adó alá nem eső vállalati költségek megállapításáról

Falán: semmi sem annyira vitás kérdés az adó-kivetésnél, mint a levonható költségek problémája.

Ismerjük már az adó-kivetés különböző módjait és tudjuk, hogy a könyvek alapján való adó-mérésnél az adó-kivető hatóságoknak az a kötelességük, hogy a nyereség- és veszteség-számlán szereplő adatokból megállapítsák azt a jövedelmet, amely után adót kell fizetni. Az adó-köteles jövedelme megállapításának módját is ismerjük az adótörvény 31. 32. és 33-ik szakaszának előírásai szerint. Tudjuk, hogy az adó-köteles jövedelme kiszámítása aképpen történik, hogy a bruttó jövedelemből bizonyos tételeket levonnak. A tételek legnagyobb része körül nem támadhat vita,

ha a könyveket és zárszámadásokat helyeseknek fogadják el a bizottság.

Az üzleti költségek megállapításánál azonban az adó-kivető bizottság nem elégszik meg az-
szal, hogy ezen tételek alatt bizonyos összegek szerepeltek a könyvekben, hanem mindenkor meggyőződést kíván szerezni arról, hogy hogyan merültek fel a költségek és miképpen tudja az adózó azok fennállását és valóságát igazolni? A levonható költségek ilyen szempontból való elhárítása körül egész tekintélyes jogi gyakorlat alakult ki már, amelyet ismerni kell minden iparosnak és kereskedőnek, még azoknak is, akik nem a könyvek alapján adóznak, hiszen a költségek igazolására az ugynevezett becslés alapján történő adómegállapításoknál is sor kerülhet.

Mi a levonható költség az adótörvény szerint

A törvény 31-ik paragrafusának 10. pontja intézkedik a levonható költségekről a következőképpen:

Az általános és különféle költségek azok, amelyek szigorúan a vállalatot illetik és amelyek közé a biztosítási és fenntartási költségek is tartoznak, de nem tartozik azok közé a zárszámadási évek az adója.

Az utasítás 100-ik szakasza már kissé részletesebben írja körül a levonható költségeket, amikor így intézkedik:

Az adótörvény 31-ik szakaszának 10-ik és utolsó pontja intézkedik a vállalatot illető különféle és általános költségek levonásáról.

Ezek az elnevezések „különféle” vagy „általános költségek”, tulajdonképpen ugyanazt fejezik ki, tehát azokat az ezen pontokban specia-
lisan előre nem látott költségeket, amelyek feltétlenül szükségesek ahhoz, hogy a vállalat jövedelmét elérje és amelyek szokászerűen, vagy az előbbi, vagy az utóbbi elnevezésű számla alatt szerepelnek a könyvekben.

A költségek közé számítandók a vállalat fenntartásának és ingó vagyonának biztosítási költségei is, amennyiben nem foglaltak benne a más jogcímen levonható tételekben. Nem

vonhatók le azonban, mint költségek a vállalat ingatlanának fenntartási és biztosítási költségei, miután azok levonása az ingatlan jövedelme utáni épületadónál engedélyezett 20 százalékos levonásban már befigyelt.

Ugyiszintén nem vonható le költség címen a zárszámadási évek az adója sem, minthogy az adó nem más, mint a tiszta haszonból az államot illető részesedés és ezért nem engedhető meg annak sem az előzetes levonása, sem pedig erre való utólagos visszatérés.

A Comisia Centrale 45—1924 számú határozata ezt a következőképpen érti:

Az egyenes adótörvény értelmében megállapított kereskedelmi és ipari adón kívül, a melyeket nem lehet levonni, az általános költségek közé számítandók és ezért a vállalat bruttó jövedelméből levonhatók az összes többi adók amelyek szigorúan a vállalatot terhelik, akár az államnak, vagy megyének, vagy községnek fizeti azt az adózó. Ilyenek például: a petró-leum kitermelésénél fizetett bányaadó, továbbá a forgalmi adó, az utóbbi azonban csak abban az esetben, ha be van számítva az áru árába, továbbá a közlekedési adó is.

Milyen joggyakorlat alakult ki a költségeknek az adóalapból való levonása körül

A társaságok alapítási költségei, minthogy azok a tőkéből fizetendők, nem tekinthetők a vállalat hasznos költségeinek és ezért nem vonhatók le a bruttó jövedelemből. (Mon. Of. 150—925.)

A kereskedelmi vagy ipari vállalat által a tisztviselők és munkások javadalmazása után fizetett adó költségnek tekintendő és levonható a bruttó jövedelemből, miután ezek az adók az adótörvény 31-ik szakaszának 3-ik és 4-ik bekezdése szerint tulajdonképpen a javadalmazások fel-emelését jelentik. Ilyenformán azonban igazolni kell a vállalatnak, hogy a javadalmazási többletet képező fizetési adó után is kifizette a javadalmazási adót. (Mon. Of. 10—1929.)

A zárszámadás évének adója alatt az elemmentáris adón kívül, a komplementáris és addi-cionális adók is értendők. Minden más, a vállalat jövedelméből származó adó, amely nem a vállalatot illeti, mint amilyenek például a tantíemek, vagy osztalékok után fizetett mobiliár adók, osztalékok, nem tekinthetők a törvény 31. szakaszának értelmében költségnek és ezért nem vonhatók le a bruttó jövedelemből. (Mon. Of. 37—930.)

A bankok által a betétkamatok után fizetett mobiliár adók nem vonhatók le a bruttó jövedelemből, minthogy a törvény 28-ik szakasza úgy intézkedik, hogy ezek az adók a hitelezőket

terhelik és az adósok csak azt a kötelezettséget vállalják magukra, hogy visszatartják és befizetik az államot illető adót. Ezekből a visszatartott adókból a bankok nem alkothatnak költség-számlákat. (Mon. Of. 40—1931.)

Az alapítói felemelésénél felmerült költségek — miután ezeknek ugyanolyan jellegük van, mint az alapítási költségeknek, tehát a tőkéből fedezendők, — nem tekinthetők a vállalatra nézve hasznos költségeknek és ennél fogva a megadóztatandó jövedelemből való levonásuk nincs megengedve. (Mon. Of. 55—1932.)

Sem a törvény 31-ik szakaszának 10-ik bekezdése, sem az utasítás nem követeli meg szigorúan a vállalatot terhelő általános költségek levonásánál a mobiliár adó kifizetését. Ennél fogva a szakértők működésénél felmerülő költségeket le kell vonni anélkül, hogy a mobiliár adó kifizetését követelni lehetne. (CAP. Buc. II. Nr. 90—931.)

Áruk vásárlása céljából történő külföldi utazási költségek csak akkor vonhatók le a jövedelemből, ha hozzá adják ezeket a költségeket az áruk vásárlási árához. (CAP. Buc. II. Dec. Nr. 222—927.)

A törvény 31-ik szakaszának értelmében a költségek elismerésének lényeges feltétele az, hogy az ügylet, amelyből a költségek felmerül-

tek, az adózási évben valóban létre jöjjön, azonban közömbös az, hogy a kifizetés ebben vagy az előző évben történt-e. A valóban ki nem fizetett költségek, amelyek csak számlázva vannak, nem vonhatók le a tiszta jövedelemből, a levonás csak akkor történhetik meg, amikor az illető költségeket valóban kifizetik. (CAP. Buc. III. 417—930.)

A könyvek lezárása alkalmával egész általánossággal felvett „igazgatósági tag utazási költségei” címen, egy összegben szereplő számla nem vonható le a bruttó jövedelemből, minthogy az összeg nincs részletezve és nincs elkönnyelve azon dátumok szerint, amikor az egyes költségek valóban felmerültek, tehát hiányzik annak az igazolása, hogy ezek a költségek valóban a vállalat érdekében állottak. (CAP. I. Buc. 82—925.)

A nyereség és veszteség-számlába felvett valuta árfolyamkülönbség nem vonható le csak abban az esetben, amennyiben szabályszerűen igazolva lesz, hogy valamely külföldi tartozást valóban kifizettek. (Casatia III. 200—925.)

Az alkalmazottak fizetése utáni adó nem vonható le a jövedelemből, amennyiben az adó az alkalmazottat terheli. A fűtési költségek nem vonhatók le, amennyiben megállapítható az a tény, hogy a munkaadó saját lakása számára is felhasználta a fűtelanyagokat.

Az adó-kivető bizottságnak joga van, hogy ne ismerje el a költségeknek azon részét, amelyek ugyan szerepelnek a könyvekben, azonban amelyeket mégis túlzottnak talál. (CAP. Buc. 244—928.)

Ha beigazolást nyer, hogy az utazási és reprezentációs költségek a vállalat igazgatói, vagy cégvezetői részeséről valóban a vállalat érdekében merültek fel, megsérti a törvényt az adó-kivető bizottság, ha a költségeket hozzáadja a jövedelemhez, azzal az indoklással, hogy ezek a költségek a vállalat képviselőinek személyes vagy élvezeti céljait szolgálták. (CAP. Buc. 91—933.)

Adományok és perköltségek nem vonhatók le a jövedelemből, minthogy az előbbiek nem terhelik a vállalatot, az utóbbiakat pedig azok az ügyfelek fizetik, akiknek számlájára a perek folytak. (CAP. Buc. III. 160—931.)

Az utadó a kereskedelmi adó addicionáléjához tekintendő és ennél fogva nem vonható le a jövedelemből, így tehát az adó-kivető bizottság jogosan utasította vissza az erre irányuló kérelmet. (CAP. Buc. III. 116—933.)

Ezzel pontosan ellentétben: az addicionális utadó az adótörvény 31-ik szakaszának 10-ik pontja szerint levonható a tiszta jövedelemből, minthogy azok szigorúan a vállalatot terhelik, s minthogy nem az utadó addicionálé, hanem speciális törvénnyel van megállapítva. (CAP. I. Buc. Nr. 231—933.)

Itt említjük meg a bucaresti tábla V. szak-ciójának 214—1934. számú határozatát, amely a következő elvi jelentőségű döntést tartalmazza:

— Az esetben, ha az ítélőtábla, mint végső foku bíróság úgy határoz, hogy bizonyos költségeket le kell vonni a jövedelemből, ez a határozat kötelező arra a hatóságra, amely ezt az ügyet érdemben való letárgyalás céljából visszaküldötte. Ez a hatóság nem mellőzheti a tábla ítéletét és nem állapíthatja meg többé becslés útján az adót azzal az indoklással, hogy a könyvek és a mérleg nem felelnek meg a tényleges helyzetnek.

A kétféle joggyakorlat folytán tanácsos azokat a szigorúan az üzletvitellel kapcsolatos költségeket, mint például a városi illetékek, egészségügyi illetékek, üzletbérlet stb. tényleg a zárszámadási év folyamán készpénzben kiegyenlíteni és nem a jövő évre tartalékolni. Ugyanis olyan esetekben, amikor ezen költségeket tényleg nem fizetik ki a folyó esztendőben, hanem mint passzívát átviszlik a jövő évre, a bucaresti tábla I. No. 34—1933. számú határozata folytán nem lehet levonni a bruttó jövedelemből. Ez a táblai határozat ellenkezik az ugyancsak a bucaresti tábla S. III. határozatával, valamint a Központi Adó-ügyi Bizottság 55—1932. számú határozatával is, amelyek értelmében az ilyen, a következő évre átvitt ugynevezett költségartalékok levonhatók a bruttó jövedelemből, minél fogva a kérdést minél előbb teljesen tisztázni kell.

Ein Billard jubiliert

In dem gumütlichen, romantischen Londoner Bohémeviertel Soho wurde in diesen Tagen eine Zentenarfeier ganz besonderer Praegung abgehalten. Das uralte Gasthaus von Borroughes und Watts lud alle seine Stammgaeste und noch viele andere Freunde ein, um den hundersten Geburtstag seines grossen Billardtisches abzuhalten. Im Herbst 1885 war dieser maechtige, aus zweiundsiebzig Stuecken zusammengesetzte Tisch aufgestellt worden, und das damals noch sehr neuartige Spiel begann seine Wirkung auf die neugierigen Besucher auszuueben. Mit immer grosseren Schnelligkeit verbreitete sich der Kreis der Billardfreunde in der englischen Hauptstadt und dann auch auf dem flachen Lande, u. sehr bald gehoerte der von Frankreich und Italien importierte Sport, den ein Satiriker scherzhaft eine „Golf-Hybris“ nannte, zu den Steckenpferden beruehmter Staatsmaenner und Aristokraten. Damit hatte sich das Billard in England vollkommenes Buergerrecht erworben.

Lokalhistoriker werden mannigfache Erinnerungen an die verflossenen Jahre knuepfen. Sie werden Namen beruehmter Kaempfer nennen, sie werden Gedichte und Witzworte zitieren, die man dem Billard wie jeder neuen Einrichtungen gewidmet hat, kurz, sie werden jene kleinen, aber um so ruehrenden und menschlicheren Traditionen heraufbeschwören, die wie ein fluechtiges Laecheln, wie ein voruebergleitender Blick der Sympathie den Alltag lebenswuerdig machen. Der Fernerstehende aber, der von diesem freundlichen Jubilaeum hoert, sucht ihm eine andere, allgemeinere Deutung abzugewinnen. Er sieht nicht nur „das Kind im Manne“, wie Nietzsche sagen wuerde, sondern er erkennt auch die hohe kulturelle Bedeutung dieser anscheinend so nebensaechlichen „Beiprodukte“ der Zivilisation. Was das populaere werdende Billard vor hundert Jahren war, in England sowohl wie in Deutschland, wo es zur selben Zeit Heimatrecht gewann, das sind heute gewisse Kartenspiele, etwa das Bridge, und das wird morgen irgendein neuer Zeitvertreib sein. Die dumpfige, raucherfuellte Gaststube in Soho hat zahllose Pendants in Europa, so wie das Wiener Café etwa zahllose Pendants in den Staedten des Kontinents, ja der ganzen Welt hat entstehen lassen. Und solche Vereinheitlichungserscheinungen sind nicht im mindesten schaedlich, sondern gehoeren zu den nuetzlichsten ihrer Art, indem sie Verstaendnismoenlichkeiten schaffen. Die lebenswuerdige, spitzwegische Sprache der „hobbies“, der Steckenpferde, ist ein zuverlaessiges Verstaendigungsmittel. Moege die Welt in ihrem nach immer ratlosen Drang, zu kollektivisieren und zu mechanisieren, nicht das altmodische Winkelwerk mancher solcher kleinbuerguerlichen Gewohnheiten niederreissen. Alles in der Welt hat seinen Sinn,

Az olcsó prémek árai szilárdultak, a drága prémek iránt csökkent a kereslet a lipcsei és londoni nemzetközi szőrmepiacokon

A napokban zajlott le Lipcsében az ősi nyerszőrme-aukció, amelynek forgalma meghaladta az előző évekéit.

Különösen az olcsó szőrmék iránt mutatkozó megnövekedett kereslet, amelynek árai jelentős mértékben szilárdultak is, míg a drágább szőrmék áraiban már sokkal kisebb a szilárdulás.

A kékróka és ezüstróka prémek kereslete az előző évihez hasonló volt, az árak márkában csak valamivel voltak magasabbak a múlt éviéknél.

A jobbminőségű vörösróka prémekben nagy tételek cseréltek gazdát, szilárduló árakkal.

A könnyű és nehéz vörösróka prémekben a kereslet kisebb volt, az árak valamivel lanyhábbak.

A görény prémekben a kínálat dominált, változatlan árakkal.

A vidraprémekben az árak 10—15 százalékkal szilárdabbak.

A bisammacska prémek 15—20 százalékkal drágultak.

A macskaprémek árai nem változtak.

A szücsödöltyék árai 10—15 százalékkal esek és kereslet alig mutatkozott.

A tengerinyulak, szelidnyulak és mezei nyulbőrök iránt élénk volt a kereslet, különösen az olcsóbb fajtákban, amelyeknek árai tizszázalékkal emelkedtek, míg a finomabb fajták árai alig változtak.

A néhány nap előtt tartott londoni prém-aukción az angol gyarmatokból hatalmas készleteket vittek fel és így az árak (fontokban) valamivel csökkentek.

A kékróka és ezüstróka ára esett, érdeklődés csekély volt.

A prima minőségű vörösrókaprém cca 10 százalékkal olcsóbb, a másodrangú minőségűek ára szilárdabb, a fehéróka 5 százalékkal olcsóbb, az amerikai nyest ára 7 és fél százalékkal esett, a fanyest és könyest iránt jelentős érdeklődés mutatkozott, szilárduló árakkal.

Cobolyprem iránt alig mutatkozott érdeklődés, az árak lanyhák.

A tropikus vadbőrök iránt az érdeklődés növekedett, az árak némileg szilárdultak.

KOMPLIMENTE.

— Dein Brautigam ist aber kein feiner Herr!
— Kann sein, er ist aber mit einer richtigen Dame verlobt, was man von deinem Verlobten nicht behaupten kann!

RESSZORTOK.

Döcög és Pöcög drogéria-üzletet nyitnak. Bejön egy vevő és hajnövesztőszert kér. Döcög odaadja a hajnövesztőszert és nagyon dicséri.

— De kérem, — mondja a vevő — ha ez a szer olyan jó, hogy lehet az, hogy maga egészen kopasz?

— Ez azért van, — mondja Döcög, — mert a hajnövesztőszert a társam használja, én a szőrtelenítő szerűnek vagyok reklám.

DER BILLIGERE AUSWEG.

— Fred, unsere Nachbarin hat genau dasselbe Kostüm wie ich!

— Da soll ich dir vielleicht ein neues Kostüm kaufen?

— Na ja, ich denke, es kommt noch immer billiger als wenn wir ausziehen!

und so gehört neben die moderne Sportkultur auch die übernationale, immer anheimelnde, immer friedfertige „Freizeitgestaltung“, wie man das

Hány öltés van egy férfiruhán?

Csáky Dezső hódmezővásárhelyi férfiszabó két héten át tartó szakadatlan öltésolvasással megállapította, hogy egy 172 centiméter magas, rendes alaku férfira szabott modern, egyszoros zakóöltöny megvárrásához hány öltés szükséges. Számítása szerint egy ilyen ruha 74.392 öltést igényel. Ebből kéziöltés 35.679, gépiöltés 38.713. A hódmezővásárhelyi szabó részletesen beszámol arról is, hogy az egyes ruhadarabokon hány öltést kell a szabóknak elvégezniük. Magán a kabátban több kéziöltés van, mint gépiöltés, 22.014 kéziöltéssel szemben 20.273 gépiöltés szükséges a kabát elkészítéséhez. Ezzel szemben a nadrágon és mellényen a gépiöltés több, mint a kéziöltés. A nadrágon 7786 a kézi és 10948 a gépiöltés, a mellényen 5879 kézi és 7492 gépiöltés van. Miután ezt a jelentékeny munkát elvégezte, Csáky most a felöltő és télikabát öltéseinek megszámlálásához fogott hozzá.

Akit érdekel ez a probléma, hasonlítsa össze Csáky mester adatait a hódmezővásárhelyi szabó német kollegájának adataival, amelyeket egyik múlt évi számában közölt Az Iparos.

jetzt nennen würde, all die vielen sinnvollen Unsinnigkeiten vo der Art des Billards im rauchigen Gasthauszimmer in Soho.

Hogyan festessük ki lakásunkat?

Néhány szó a vidám és szomorú színekről.

Irta: Prof. BAUER LEOPOLD, építészeti főtanácsos.

A „Neue Freie Presse“ című Bécsben megjelenő világaplóból közöljük két magyar fordításban az alábbi érdekes cikkeket.

Az 1900-ik év körül egy nagy konyhát építtettem át és falait kékre festtettem. Ezt meghatározott céllal tettem. Gyermekkoromból emlékeztem arra, hogy a parasztok istállóikat kékítővel kevert mésszel meszelték, azt tartották, hogy a legyek az ilyen kékre festett helyiségeket nem szeretik. Csakugyan elértem, hogy a kékre festett konyhában, amelynek szép fehérre lakkozott butorai voltak, kevesebb volt a légy. A háziasszony eleinte el volt ragadtatva ettől. Néhány hónappal később azonban felkértek, hogy a kék konyhát más színre festtessem át, mert egyik szakácsnő a másik után lett buskomor a konyha színe miatt. Ez a tapasztalat arra a következtetésre juttatott, hogy milyen nagy befolyásuk van a színeknek az emberek érzelmi világára.

Amióta csak gondolkozni tudok, tulérzékeny

voltam a szinharmonióval szemben. Körülbelül 30 évvel ezelőtt alkalmam volt e téren számos gyakorlati kísérletet tenni. A színeknek az emberi kedélyre gyakorolt hatását tanulmányoztam. Annak idején egy nagyobb szanatóriumot építtettem és körülbelül 200 szobát kellett berendeznem. Sikerkült megnyernem az orvosokat az általam tervezett kísérletnek, amelyet végre akartam hajtani. Megengedték, hogy a szobákat különböző színekre festethessem, természetesen mindig a cél szem előtt tartásával. A szobák legnagyobb részét világos és barátságos színekre festtettem. Volt elefántcsontszínű, világos sárga, sárgászöld, rózsaszín, világos kék, roccoco, stb. A függönyök és butorok is ennek megfelelően voltak színezve. Több évi megfigyelés után a következőket tapasztaltam:

Sárga az öröm színe; emeli az életkedvet és még a szomorkodó embert is vidámmá teszi. A világos sárgászöld nemcsak az életkedvet emeli, hanem egyúttal étvágygerjesztőben is hat.

Amikor néhány évvel ezelőtt egy előadás alkalmával az mondottam: a sárgászöld szín étvágyat csinál, általános nevetést idéztem elő. Azóta azonban már több különböző étteremben is volt alkalmam ennek a szinhatásnak igazságát kipróbálni. Olyan ebédlőket, amelyek eredetileg barna lambériával voltak ellátva és ezáltal barátságatlan, borús hatást váltottak ki, világos sárgára és sárgászöldre festtettem át. Ezzel nemcsak ba-

rátágosabb hatást értem el, hanem az ennivaló is jobban ízlett bennük a vendégeknek és a vendéglősök biztosítottak, hogy vendégeiknek sokkal jobb étvágyuk van, a változás óta. Sohase sikerült megtudnom, miért épen ennek a szinkombinációnak van étvágygerjesztő hatása.

A piros a figyelemesség színe. Emiatt már évtizedek óta az üléstermek, színházak, disztermek tradicionális színe. Körülbelül husz évvel ezelőtt megkísérelték Bécsben, hogy eltekintsenek ettől a tradicionális piros színtől; egy színházat violet árnyalatban és egyet zöldes árnyalatban festettek ki. De már néhány év múlva meg kellett változtatni ezt a szinkombinációt, mert a színházlátogató közönségnek ezek a színek egyenesen kellemetlenek voltak.

A világos rózsaszín az erotika színe. Bizonyára nem a véletlen mulik, hogy fiatal, serdülő lányok előszeretettel viselik minden árnyalatban a rózsaszínű ruhákat. Ez a szín ugyan kissé vulgárisan hat, de megfelelő tónusban tartva és valamivel erősebb színekkel kiegészítve, mint például faberakásoknál, a lakásokban is gyönyörű hatásokat érhetünk el. Fiatal lányok nagyon jól érzik magukat rózsaszínűre festett szobában szürkésfehérre lakkozott butorokkal, míg az érettebb asszonyok a fakó rózsaszín, az úgynevezett „Wiener Altrosa“-t szeretik sötétre polírozott székekkel. A kék világos árnyalatokban fékezi a tul-



BIROGRADIA ERDELYI HIRLATÁRA AD